Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GIOVANNIHO PITRUZZELLY
přednesené dne 17. září 2020 [1]

Věc C-490/19

Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier
proti
Société Fromagère du Livradois SAS

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour de cassation (Kasační soud, Francie)]

„Řízení o předběžné otázce – Zemědělství – Zemědělské produkty a potraviny – Zeměpisná označení a označení původu – Ochrana zápisu názvu – Zákaz použití třetí osobou nebo zákaz obchodní úpravy, která by mohla uvést spotřebitele v omyl bez použití názvu“

I. Úvod

1. V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která je předmětem tohoto stanoviska, klade Cour de cassation (Kasační soud, Francie) Soudnímu dvoru otázku týkající se výkladu čl. 13 odst. 1 nařízení (ES) č. 510/2006 [2] a (EU) č. 1151/2012 [3].

2. Tato otázka byla vznesena v rámci sporu mezi syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (mezioborový svaz na ochranu sýru Morbier, dále jen „svaz“) a společností Société Fromagère du Livradois SAS (dále jen „SFL“) ohledně nekalé hospodářské soutěže a parazitování, kterých se tato společnost údajně dopustila v rozporu s chráněným označením původu (CHOP) „Morbier“.

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Nařízení Rady ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. 2006, L 93, s. 12).

3 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. 2012, L 343, s. 1).

II. Právní rámec

A. Unijní právo

3. Evropská unie zavedla ochranu CHOP a chráněných zeměpisných označení (CHZO) zemědělských produktů a potravin nařízením Rady (EHS) č. 2081/92 ze dne 14. července 1992[4], které bylo zrušeno a nahrazeno nařízením č. 510/2006. Článek 13 odst. 1 posledně uvedeného nařízení stanoví:

„Zapsané názvy jsou chráněné proti:

a) jakémukoli přímému či nepřímému obchodnímu použití zapsaného názvu pro produkty, na které se zápis nevztahuje, jsou-li tyto produkty srovnatelné s produkty zapsanými pod tímto názvem, nebo pokud používání tohoto názvu umožňuje těžit z dobré pověsti chráněného názvu;

b) jakémukoli zneužití, napodobení nebo připomenutí, a to i tehdy, je-li uveden skutečný původ produktu nebo je-li chráněný název přeložen nebo doprovázen výrazy jako „druh“, „typ“, „metoda“, „na způsob“, „napodobeno“ nebo podobnými výrazy;

c) jakémukoli jinému lživému nebo zavádějícímu údaji o místu původu, původu produktu, povaze nebo základních vlastnostech, použitému na vnitřním nebo vnějším obalu, na reklamním materiálu nebo na dokladech týkajících se daného produktu, jakož i proti použití obalů, které by mohly vyvolat mylný dojem, pokud jde o původ produktu;

d) všem ostatním praktikám, které by mohly spotřebitele uvést v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu.

[…]“

4. Nařízení č. 510/2006 bylo zrušeno a s účinností od 4. ledna 2013 nahrazeno nařízením č. 1151/2012. Článek 13 odst. 1 posledně uvedeného nařízení je v podstatě totožný s odpovídajícím ustanovením nařízení č. 510/2006, s tím rozdílem, že se použije rovněž na produkty, na které se vztahuje chráněný název, jsou-li používány jako přísada, a na „služby“. Ustanovení obdobná jako čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 jsou zakotvena v jednotlivých režimech jakosti zavedených Unií[5].

5. Podle nařízení Komise (ES) č. 1241/2002 ze dne 10. července 2002[6], přijatého v souladu s nařízením č. 2081/92, byl název „Morbier“ zapsán do rejstříku CHOP. Specifikace produktu spojená s CHOP „Morbier“, ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1128/2013 ze dne 7. listopadu 2013[7], použitelného na skutkové okolnosti sporu v původním řízení, popisuje vzhled Morbier následovně: „Morbier je lisovaný nevařený sýr ze syrového kravského mléka, který má tvar plochého válce o průměru 30 až 40 cm, výšce 5 až 8 cm, hmotnosti 5 až 8 kg, s rovnými podstavami a mírně vypouklým pláštěm. V jeho středu je vodorovný, kompaktní a nepřerušený černý pruh. Kůra se vytváří

4 – Nařízení Rady o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. 1992, L 208, s. 1; Zvl. vyd. 03/13, s. 4).

5 – Pro zemědělské a vinařské odvětví viz článek 103 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 671); pro odvětví aromatizovaných nápojů článek 20 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 251/2014 ze dne 26. února 2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1601/91 (Úř. věst. 2014, L 84, s. 14) a pro odvětví lihovin článek 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89 (Úř. věst. 2008, L 39, s. 16).

6 – Nařízení, kterým se doplňuje příloha nařízení (ES) č. 2400/96 o zápisu určitých názvů do „Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení“ podle nařízení Rady (EHS) č. 2081/92 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (Gailtaler Speck, Morbier, Queso Palmero nebo Queso de la Palma, extra panenský olivový olej Thrapsano, Turrón de Agramunt nebo Torró d'Agramunt) (Úř. věst. 2002, L 181, s. 4).

7 – Úř. věst. 2013, L 302, s. 7.

přirozeně, je otíraná, homogenní, s mazlavou vrstvou a se zřetelným otiskem formy. Má béžové až oranžové zbarvení s oranžovohnědým, oranžovočerveným nebo oranžovorůžovým nádechem. Těsto je stejnorodé, má slonovinovou až bledě žlutou barvu, často se v něm nachází několik děr velikosti rybízu nebo malé zploštělé bublinky. […]“

6. Nařízení (EU) č. 1129/2011 [8], které vstoupilo v platnost dne 1. června 2013, výslovně vyhradilo použití rostlinné uhlíkové černi E153 pro sýry s CHOP „Morbier“ [9].

B. Francouzské právo

7. Článek L. 722–1 zákoníku duševního vlastnictví, vycházející ze zákona č. 2007–1544 ze dne 29. října 2007 o boji proti padělání [10], který se použije na skutkové okolnosti původního řízení, stanoví:

„Každé porušení zeměpisného označení zakládá občanskoprávní odpovědnost jeho původce.

Pro účely této kapitoly se ‚chráněným označením‘ rozumí

[…]

b) chráněná označení původu a chráněná zeměpisná označení upravená právními předpisy Společenství o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin;

[…]“

III. Původní řízení a předběžná otázka

8. Svaz byl dne 18. července 2007 uznán ze strany Institut national de l’origine et de la qualité (INAO) jako organizace na ochranu sýru Morbier. SFL se sídlem v Puy-de-Dôme (Francie) je společností, která vyrábí sýry a uvádí je na trh.

9. Morbier je sýr, na který se vztahuje zapsané označení původu (AOC), a to od vydání nařízení ze dne 22. prosince 2000, jež v článku 8 stanovilo přechodné období pro podniky nacházející se mimo referenční zeměpisnou oblast vymezenou tímto nařízením, které vyráběly a uváděly na trh sýry pod názvem „Morbier“, aby jim bylo umožněno nadále používat tento název bez označení „AOC“, a to po dobu pěti let ode dne zveřejnění zápisu označení původu „Morbier“, jakožto CHOP ze strany Evropské komise podle článku 6 nařízení č. 2081/92 [11]. Uvedené nařízení bylo zrušeno nařízením č. 2011–441 ze dne 20. dubna 2011.

8 – Nařízení Komise ze dne 11. listopadu 2011, kterým se mění příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 vytvořením seznamu potravinářských přídatných látek Unie (Úř. věst. 2011, L 295, s. 1).

9 – Viz příloha nařízení č. 1129/2011, část E, bod 01.7.2.

10 – JORF ze dne 30. října 2007, text č. 2.

11 – SFL ve svém písemném vyjádření tvrdí, že návrh směřující proti nařízení ze dne 22. prosince 2000 byl zamítnut rozsudkem Conseil d’État (Státní rada, Francie) ze dne 5. listopadu 2003. V rámci řízení, které vedlo k vydání tohoto rozsudku, INAO a francouzský ministr financí tvrdili, že „nařízení [ze dne 22. prosince 2000] nijak nebrání tomu, aby podnikatelé nacházející se mimo chráněnou oblast nadále vyráběli a uváděli na trh své výrobky. Brání pouze tomu, aby při tom i nadále používali název „Morbier“, jelikož přesně nesplňují zeměpisná a technická kritéria, jejichž splnění je podmínkou používání tohoto názvu“. Conseil d’État (Státní rada) ve svém rozsudku uvedla, že „cílem vnitrostátních předpisů i předpisů Společenství, které upravují ochranu označení původu, je zhodnocovat kvalitu výrobků, na které se vztahuje zapsaný název, a to zejména tím, že je stanoveno, že produkce, zpracování a příprava těchto výrobků probíhají ve vymezené oblasti“ a že „tato pravidla nebrání volnému pohybu jiných výrobků, na které se tato ochrana nevztahuje“.

10. Vzhledem k tomu, že se společnost SFL, která od roku 1979 vyráběla sýr pod stejným názvem, nenacházela v zeměpisné oblasti, pro kterou byl název „Morbier“ vyhrazen, byla v souladu s článkem 8 nařízení ze dne 22. prosince 2000 oprávněna používat tento název bez označení „AOC“, a to do 11. července 2007, kdy jej nahradila názvem „Montboissié du Haut Livradois“. SFL mimoto podala dne 5. října 2001 ve Spojených státech přihlášku americké ochranné známky Morbier du Haut Livradois, jejíž zápis v roce 2008 obnovila na deset let, a dne 5. listopadu 2004 podala přihlášku francouzské ochranné známky Montboissier.

11. Svaz společnosti SFL vytýkal, že poškozuje chráněné označení a dopouští se nekalé hospodářské soutěže a parazitování tím, že vyrábí a uvádí na trh sýr, který přebírá vzhled produktu, na který se vztahuje CHOP „Morbier“, aby způsobila záměnu s tímto produktem a měla prospěch ze všeobecně známého dobrého jména, které je s ním spojeno, a nemusela přitom dodržovat specifikaci produktu, a z tohoto důvodu proti ní podal dne 22. srpna 2013 žalobu k tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži, Francie), kterou se domáhal toho, aby byla žalované společnosti uložena jednak povinnost zdržet se jakéhokoliv přímého nebo nepřímého obchodního používání názvu CHOP „Morbier“, jakéhokoliv zneužívání, napodobování nebo připomínání tohoto CHOP, uvádění jakéhokoliv jiného lživého nebo zavádějícího údaje o místu původu, původu produktu, jeho povaze nebo základních vlastnostech, a to jakýmkoliv způsobem, který by mohl vyvolat mylný dojem o původu produktu, všech ostatních praktik, které by mohly spotřebitele uvést v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu, a obzvláště jakéhokoliv používání černého pruhu, který dělí sýr na dvě části, a dále povinnost nahradit újmu.

12. Rozsudkem ze dne 14. dubna 2016 tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži) návrhy svazu v plném rozsahu zamítl. Tento rozsudek potvrdil Cour d’appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie) rozsudkem ze dne 16. června 2017. Cour d’appel de Paris (odvolací soud v Paříži) dospěl v tomto rozsudku zejména k závěru, že uvádění sýru, který má jednu nebo více vlastností uvedených ve specifikaci sýru Morbier, a tudíž se mu podobá, na trh, nepředstavuje protiprávní jednání. Cour d’appel de Paris (odvolací soud v Paříži) nejprve uvedl, že cílem právní úpravy CHOP není ochrana vzhledu produktu nebo jeho vlastností popsaných ve specifikaci produktu, nýbrž jeho název, takže tato úprava nezakazuje vyrábět produkt stejnými metodami, jaké jsou uvedeny v normách použitelných na zeměpisné označení, a připomněl, že v případě neexistence výlučného práva spadá převzetí vzhledu produktu pod svobodu obchodu a průmyslu, a poté rozhodl, že vlastnosti, na které poukázal svaz, zejména vodorovný modrý pruh, jsou součástí historické tradice, starodávné techniky používané i u jiných sýrů, které SFL používala ještě před získáním CHOP, a které nezávisejí na investicích svazu nebo jeho členů. Měl za to, že ačkoli je právo používat rostlinnou uhlíkovou čerň přiznáno pouze sýru s CHOP „Morbier“, SFL ho musela za účelem dosažení souladu s americkými právními předpisy nahradit vinným polyfenolem, takže oba sýry nelze pro tuto jejich vlastnost stavit na roveň. Odvolací soud uvedl, že SFL poukázala na další rozdíly mezi sýrem Montboissier a Morbier, které spočívají zejména v používání pasterizovaného mléka u prvně uvedeného a syrového mléka u druhého, a dospěl k závěru, že se sýry mezi sebou liší a že svaz usiluje o rozšíření ochrany označení „Morbier“ v nelegitimním obchodním zájmu a v rozporu se zásadou volné hospodářské soutěže.

13. Svaz podal proti uvedenému rozsudku cour d’appel de Paris (odvolací soud v Paříži) kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu. Tvrdí, že odvolací soud v Paříži rozhodl v rozporu se zněním článku 13 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, když uvedl, že pouhé používání jména „Morbier“ může představovat porušení CHOP „Morbier“, a neodpověděl na otázku, zda obchodní úprava sýru Montboissier může uvádět spotřebitele v omyl. SFL tvrdí, že CHOP chrání produkty pocházející z vymezeného území, které jako jediné mohou nést chráněný název. Nezakazuje jiným výrobcům vyrábět a uvádět na trh podobné produkty, pokud toto uvádění na trh není spojeno s žádnou praktikou, která by mohla způsobit záměnu, zejména zneužitím nebo připomenutím chráněného označení. Dále tvrdí, že „praktika, která může spotřebitele uvést v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu“, jak je uvedeno v čl. 13 odst. 1 písm. d) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, se musí nutně

týkat „původu“ produktu; musí se tedy jednat o praktiku, která spotřebitele vede k domněnce, že se jedná o produkt chráněný dotčeným CHOP. Má za to, že tato „praktika“ nemůže vyplývat pouze ze vzhledu produktu jako takového bez jakéhokoli údaje na jeho obalu, který by odkazoval na chráněný původ.

14. Za tohoto stavu se Cour de cassation (Kasační soud, Francie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 […] a čl. 13 odst. 1 nařízení č. 1151/2012 […] vykládány v tom smyslu, že zakazují pouze to, aby třetí osoba používala zapsaný název, nebo musí být vykládány v tom smyslu, že zakazují obchodní úpravu produktu chráněného označením původu, zejména napodobení jeho charakteristického tvaru nebo vzhledu, která by mohla uvést spotřebitele v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu, ačkoliv není použit zapsaný název?“

15. V projednávané věci předložily písemná vyjádření svaz, SFL, francouzská a řecká vláda, jakož i Komise. Tito zúčastnění, s výjimkou řecké vlády, přednesli ústní vyjádření na jednání, které se konalo před Soudním dvorem dne 18. června 2020.

IV. Analýza

A. Úvodní poznámky

16. Předběžnou otázku položenou Cour de cassation (Kasační soud) lze rozdělit do dvou částí. První částí této otázky se předkládající soud Soudního dvora táže, zda čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že zakazuje pouze používání zapsaného názvu (neoprávněnou) třetí osobou.

17. Druhá část předběžné otázky, která předpokládá zápornou odpověď na první část, se naproti tomu týká toho, zda je rovněž zakázáno pouhé napodobení charakteristického tvaru nebo vzhledu produktu chráněného zapsaným názvem, jestliže by mohlo uvést spotřebitele v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu napodobujícího tento tvar nebo vzhled, a není přitom použit chráněný název.

18. Ačkoli se předběžná otázka vztahuje k čl. 13 odst. 1 uvedených nařízení jako celku, týká se konkrétně, jak vyplývá z její formulace a z odůvodnění předkládacího usnesení, ustanovení uvedeného pod písm. d) uvedeného článku 13 odst. 1, které se týká všech „ostatních praktik, které by mohly spotřebitele uvést v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu“. Jak však vyplývá z následujícího výkladu, téměř všichni zúčastnění, kteří předložili Soudnímu dvoru písemná vyjádření, analyzovali předběžnou otázku rovněž z hlediska čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, který zakazuje zejména jakékoliv „připomenutí“ chráněného označení původu. Kromě toho se jedna z písemných otázek k ústní odpovědi, které Soudní dvůr položil zúčastněným na jednání, týkala rozdílu mezi ustanoveními uvedenými pod písm. b) a d) článku 13 odst. 1. V zájmu úplnosti se tedy budu zabývat předběžnou otázkou jak z hlediska písm. b), tak z hlediska písm. d).

B. Shrnutí vyjádření účastníků řízení

19. Svaz tvrdí, že odpověď na první část otázky položené předkládajícím soudem je již zodpovězena v judikatuře Soudního dvora, a to zejména v rozsudcích ze dne 7. června 2018, Scotch Whisky Association [12] (dále jen: „rozsudek Scotch Whisky“) a ze dne 2. května 2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego [13] (dále jen „rozsudek Queso Manchego“), které upřesnily, že pod zákaz stanovený v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 může spadat rovněž praktika, která nespočívá v používání chráněného názvu. Pokud jde o druhou část předběžné otázky, svaz tvrdí, že zákaz napodobení charakteristického vzhledu produktu chráněného zapsaným označením původu lze posuzovat jak z hlediska čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, tak z hlediska písm. d) tohoto ustanovení. Podle svazu je tudíž napodobení charakteristického vzhledu produktu zakázáno na základě čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 502/2006 pouze tehdy, když sporný vzhled může spotřebiteli přímo připomenout produkty, na které se vztahuje chráněné označení. Takové napodobení je naproti tomu zakázáno na základě písm. d) čl. 13 odst. 1, může-li uvést spotřebitele v omyl, pokud jde o původ produktu. Pokud jde o černý pruh vyskytující se na sýru Morbier, svaz uvádí, že se jedná o rozpoznávací znak, o „podpis“ uvedeného sýra, který mu dává totožnost, přinejmenším pokud jsou splněny ostatní vlastnosti spočívající v barvě a struktuře.

20. SFL tvrdí, že CHOP ze samotné své podstaty chrání „název“ produktu, který jej umožňuje přiřadit k určitému území a výrobní technice. Naproti tomu nevyhrazuje použití takové techniky pouze u produktů, na které se vztahuje tento název, ani neumožňuje zakázat uvádění na trh produktu, který má stejný vzhled jako tyto produkty. Takto rozsáhlá ochrana by založila trvalý monopol na používání jednoho nebo více znaků popsaných ve specifikaci produktu chráněného označením a na vzhled produktu, který nemůže být jako takový chráněn právem duševního vlastnictví. SFL zdůrazňuje, že rozsudky Scotch Whisky a Queso Manchego se týkaly vizuálních prvků umístěných na obalech produktu nebo v názvu produktu, jejichž nahrazení je snadné a nebrání uvádění samotného produktu na trh, na rozdíl od prvků týkajících se vzhledu produktu, jako je pruh uprostřed sýrů vyráběných SFL, jenž je navíc výsledkem starodávné techniky výroby [14]. Taktéž odkazuje na judikaturu Soudního dvora v oblasti opatření s rovnocenným účinkem, z níž vyplývá, že použití zvláštního druhu balení nemůže být v případě neexistence výlučného práva nebo právního předpisu vyhrazeno ve prospěch části výrobců, je-li použití jinými výrobci poctivé a tradiční. Mimoto SFL poukazuje na to, že není zakázáno vyrábět sýry „feta“ nebo „mozzarella“ nebo také „parmesan“, které mají tutéž obchodní úpravu a tentýž obal jako sýry chráněné příslušnými chráněnými názvy [15], a dále na to, že několik různých CHOP může chránit produkt totožného tvaru. Odkazuje rovněž na „nezařazené“ produkty, a sice na produkty, které z důvodu své obchodní úpravy, která nesplňuje specifikace CHOP, nemohou být tímto označením chráněny, ale jsou přesto uváděny na trh se svolením takových profesních organizací, jako je svaz. Konečně SFL uvádí, že černý pruh je vlastností řady produktů vyráběných ve Francii a v zahraničí (například le Cendré des Prés, le Douanier, le Ratoureux atd.). SFL navrhuje, aby na předběžnou otázku bylo zodpovězeno v tom smyslu, že ochrana vyplývající z CHOP se týká pouze názvu produktu a pro produkt, na který se CHOP nevztahuje, z toho nevyplývá žádný zákaz vykazovat podobný tvar.

21. Komise úvodem zdůrazňuje, že označení původu nechrání produkty, na které se vztahuje, ani jakoukoli fyzickou či jinou vlastnost těchto produktů obsaženou ve specifikaci nebo přítomnou u produktů uváděných na trh subjekty využívajícími dotčené chráněné zeměpisné označení. Předmětem ochrany je pouze samotný zapsaný název. Komise má však v obecné rovině za to, že nelze

12 – C-44/17, EU:C:2018:415.

13 – C-614/17, EU:C:2019:344.

14 – SFL v písemném vyjádření upřesňuje, že morbier, jehož výroba přesahovala území pokryté současným CHOP, byl tradičně vyráběn z mléka nadojeného téhož dne: mléko nadojené ráno bylo překryto tenkou vrstvou uhlí, která jej chránila do doby, než bylo překryto mlékem nadojeným večer. Po dozrání byl uprostřed bochníku černý pruh odpovídající vložené vrstvě uhlí. Ze spisu vyplývá, že pruh, který se vyskytuje uprostřed sýra uváděného na trh SFL má načervenalý nádech a je tvořen hroznovým moštem, a nikoli rostlinným uhlím.

15 – SFL odkazuje zejména na rozsudky ze dne 25. října 2005, Německo a Dánsko v. Komise (C-465/02 a C-466/02, EU:C:2005:636), a ze dne 26. února 2008, Komise v. Německo (C-132/05, EU:C:2008:117).

prima facie vyloučit, že napodobení tvaru nebo vzhledu charakteristického pro produkt, jehož název je chráněn, může představovat zásah do tohoto označení, ačkoli je taková možnost výjimkou. S odkazem na rozsudky Scotch Whisky a Queso Manchego má Komise za to, že čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 je třeba vykládat v tom smyslu, že nezakazuje pouze používání zapsaného názvu třetí osobou, ale rovněž jakékoli jiné praktiky, zejména napodobení tvaru nebo vzhledu, kterým se vyznačuje názvem chráněný produkt, jestliže se tyto praktiky týkají vlastností, které jsou jasně viditelné, které patří výlučně k tomuto produktu, a pokud existuje dostatečně přímá a jedinečná pojmová blízkost mezi těmito praktikami a chráněným označením, jež může uvést spotřebitele v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu, třebaže není použit zapsaný název. Aby však v konkrétním případě mohl být učiněn závěr o existenci takové praktiky, musel by podle názoru Komise tvar nebo vzhled, který je napodobován, být vlastností produktů, na něž se vztahuje chráněné označení, a musel by být spotřebiteli vnímán jako jedinečný a „rozlišující" prvek těchto produktů.

22. Francouzská vláda tvrdí, pokud jde o první část předběžné otázky, že ze znění, ducha a cílů čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, jakož i z judikatury Soudního dvora vyplývá, že toto ustanovení přiznává zapsaným názvům rozšířenou ochranu zahrnující řadu rozličných zásahů, a že tedy není zakázáno pouze používání tohoto názvu třetí osobou. Co se týče druhé části předběžné otázky, francouzská vláda má za to, že převzetí charakteristického tvaru nebo zvláště rozlišujícího znaku produktu, na který se vztahuje CHOP, by mohlo být jednak „připomenutím" odporujícím článku 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 a jednak by mohlo představovat zakázanou praktiku ve smyslu odst. 1 písm. d) téhož článku, pokud může u spotřebitele přímo vyvolat představu uvedeného produktu jako produktu referenčního.

23. Rovněž řecká vláda má za to, že ze znění a cílů čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 vyplývá, že jeho ustanovení zahrnují nejširší škálu zásahů do chráněných názvů. Pokud jde konkrétně o čl. 13 odst. 1 písm. d) uvedených nařízení, řecká vláda zastává názor, že toto ustanovení je širší než ustanovení, která mu předcházejí, co se týče druhu a formy praktiky, ale nikoli co do výsledku, k němuž tato praktika musí vést a kterým je uvést spotřebitele v omyl. Tvar nebo vzhled produktu přitom podle této vlády mohou uvést spotřebitele v omyl a v jeho paměti přímo evokovat produkt, na který se vztahuje chráněný název, i když odkaz na něj není přímo uveden. Na napodobení vzhledu produktu, jehož název je chráněn, se tedy mohou vztahovat zákazy uvedené v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 za podmínky, že toto napodobení není výsledkem náhody, ale má za cíl těžit z dobré pověsti chráněného názvu.

C. Posouzení

24. Úvodem bych se chtěl vrátit k tvrzení Komise obsaženému v jejím písemném i ústním vyjádření, podle kterého čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 upravuje ochranný mechanismus, jehož předmětem je samotný zapsaný název, a nikoli produkt chráněný tímto názvem.

25. Toto tvrzení je bezpochyby správné. V projednávaném případě je tak chráněn název „Morbier", a nikoli, alespoň ne přímo, produkt vyrobený podle pravidel stanovených ve specifikaci produktu tohoto názvu [16], který má fyzické a organoleptické vlastnosti v ní popsané, ani obchodní úprava, vzhled nebo jakákoli jiná vlastnost uvedeného produktu. Podle mého názoru je však nutné zasadit takové tvrzení do kontextu.

16 – Co se však týče vín, viz čl. 103 odst. 2 nařízení č. 1308/2013, a co se týče aromatizovaných nápojů, viz čl. 20 odst. 2 nařízení č. 251/2014, které stanoví, že dotčené produkty, které užívají chráněné názvy v souladu s příslušnou specifikací produktu, jsou samy chráněny proti jednáním zakázaným uvedenými ustanoveními.

26. Zaprvé mám za to, že i když není pochyb o tom, že předmětem ochrany zakotvené v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 je zapsaný název, nelze ztrácet ze zřetele ani to, že unijní normotvůrce zavedením systému ochrany zeměpisných označení a označení původu zamýšlel jednak zasáhnout na podporu venkovského hospodářství – zejména znevýhodněných nebo vzdálených oblastí – prostřednictvím „podpory produktů určitých vlastností“ [17] a jednak zachovat „jakost a rozmanitost produkce Unie v oblasti zemědělství […]“, které představují „jednu z jejích důležitých silných stránek, neboť poskytují konkurenční výhodu producentům z Unie a významným způsobem přispívají k jejímu živoucímu kulturnímu a gastronomickému dědictví“ [18]. V konečném důsledku je tedy cílem právní úpravy v oblasti CHOP a CHZO ochrana tradiční produkce, „která má zvláštní vlastnosti související s jejím zeměpisným původem“. Ochrana přiznaná těmto označením je pouze nástrojem, který slouží tomuto cíli, a její rozsah tedy musí být vykládán ve světle tohoto cíle [19].

27. Zadruhé a v návaznosti na to, co jsem právě uvedl, připomínám, že podle samotného znění čl. 5 odst. 1 písm. a) a b) nařízení č. 1151/2012 je „označení původu“ „název, který identifikuje produkt jako pocházející z určitého místa či regionu nebo ve výjimečných případech z určité země“, „jehož jakost nebo vlastnosti jsou zásadně nebo výlučně dány konkrétním zeměpisným prostředím s jeho vlastními přírodními a lidskými činiteli“ [20]. CHOP jsou tedy chráněny v rozsahu, v němž označují produkt, který má určitou „jakost“ nebo určité „vlastnosti“, to znamená fyzikální znaky, jako je chuť, vůně a vzhled, které jsou mu vlastní a které souvisejí s jeho zeměpisným původem. Obecně je to souvislost s oblastí, jakožto prvkem způsobilým kvalitativně odlišit produkt od celkové nabídky dostupné na trhu, co představuje základ ochrany CHOP. Cílem postupu zápisu CHOP do rejstříku, který je nyní upraven v článcích 49 až 52 nařízení č. 1151/2012, je právě ověřit, zda jsou splněny požadavky na označení původu, které jsou stanoveny v článku 5 tohoto nařízení. Za tímto účelem musí žádost o zápis obsahovat, v souladu s článkem 8 uvedeného nařízení, specifikaci produktu, která zahrnuje zejména „popis produktu, případně včetně surovin, a základních fyzikálních, chemických, mikrobiologických nebo organoleptických vlastností produktu“, definici referenční zeměpisné oblasti a údaje, které dokládají souvislost mezi jakostí nebo vlastnostmi produktu a touto oblastí [21]. K této žádosti musí být připojen jednotný dokument obsahující zejména „hlavní body obsažené ve specifikaci produktu: název, popis produktu, případně včetně zvláštních pravidel týkajících se balení a označování“ a „popis souvislosti mezi produktem a zeměpisným prostředím nebo zeměpisným původem […] případně včetně zvláštních údajů týkajících se popisu produktu nebo metody produkce, které souvislost odůvodňují“ [22]. Upraveno je též námitkové řízení umožňující třetím osobám vznést námitky proti zápisu, zejména pokud prokáží, že nejsou dodrženy požadavky na CHOP, které jsou uvedené v článku 5 nařízení č. 1151/2012 nebo podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 tohoto nařízení, co se týče specifikace produktu [23].

28. Konečně je třeba zdůraznit, že v případě, že by Soudní dvůr rozhodl, že napodobení rozlišující vlastnosti produktu, na který se vztahuje zapsaný název, může porušovat čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, nebyla by chráněna tato vlastnost jako taková, ani produkt, na který odkazuje. Takové napodobení by totiž bylo zakázáno pouze tehdy, pokud by případně představovalo připomenutí chráněného názvu nebo praktiku bránící producentům nebo zemědělcům, na jejichž produkty se takový název vztahuje, „informovat kupující a spotřebitele o vlastnostech svých produktů v souladu s podmínkami spravedlivé hospodářské soutěže“ a „své produkty na trhu správně označit“ [24],

17 – Viz bod 2 odůvodnění nařízení č. 510/2006; v témže smyslu viz bod 4 odůvodnění nařízení č. 1151/2012.

18 – Viz bod 1 odůvodnění nařízení č. 1151/2012.

19 – Viz rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, bod 23 a citovaná judikatura, a Scotch Whisky, bod 37.

20 – Prakticky totožná definice byla obsažena v čl. 2 odst. 1 písm. a) nařízení č. 510/2006.

21 – Viz čl. 7 odst. 1 písm. b), c) a f) nařízení č. 1151/2012.

22 – Viz čl. 8 odst. 1 písm. c) bod ii) nařízení č. 1151/2012.

23 – Viz čl. 10 odst. 1 nařízení č. 1151/2012, co se týče důvodů námitek, a článek 51 tohoto nařízení, co se týče řízení.

24 – Viz body 3 a 5 odůvodnění nařízení č. 1151/2012; viz taktéž rozsudky ze dne 14. července 2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 a C-27/10, EU:C:2011:484, bod 47), ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla, (C-75/15, EU:C:2016:35, bod 24) jakož i Scotch Whisky, bod 36, a Queso Manchego, bod 29.

tedy v rozsahu, v němž by bylo v rozporu s uskutečňováním specifických cílů ochrany CHOP a CHZO. Tyto cíle jsou uvedeny v bodě 18 odůvodnění nařízení č. 1151/2012 a vysvětleny v jeho článku 4 a mají zajistit producentům a zemědělcům spravedlivé příjmy získané díky jakosti jejich produktů spojené se zeměpisnou oblastí a poskytovat spotřebitelům jasné informace o vlastnostech takových produktů.

29. Úvodem je třeba ještě připomenout, že i když jsou zeměpisné názvy součástí práva průmyslového vlastnictví, jsou předmětem právní úpravy *sui generis*, v níž se veřejnoprávní prvky mísí se soukromoprávními a převažují nad nimi. Z tohoto hlediska se rovněž odlišují od ochranných známek, jež představují právo průmyslového vlastnictví, které se zeměpisným názvům blíží nejvíce. Zaprvé právní existence CHOP (ostatně i právní existence CHZO) závisí na normativním aktu (nařízení Komise). Tento akt podrobně stanoví „hlavní fyzikální, chemické, mikrobiologické nebo organoleptické vlastnosti produktu“, jakož i metodu získání a případně jeho balení. Zadruhé je zaveden systém úředních kontrol za účelem ověření toho, zda jsou dodržovány právní požadavky týkající se CHOP. Tento systém je založen na úředních kontrolách prováděných příslušným orgánem určeným každým členským státem, jejichž cílem je, zejména prostřednictvím „ověření, zda je produkt v souladu s příslušnou specifikací produktu“ [25], zajistit dodržování standardů jakosti u produktů uváděných na trh pod zapsaným názvem [26]. Zatřetí je právní úprava v oblasti zapsaných názvů velmi silně určována cílem ochrany zájmů spotřebitelů, které jsou zohledněny jak z hlediska jejich očekávání ohledně úrovně jakosti produktů, na které se tyto názvy vztahují, tak z hlediska jejich práva být informován pravdivými obchodními údaji a nebýt uváděn v omyl při svých nákupních rozhodnutích [27]. Začtvrté, i když zapsané zeměpisné názvy přiznávají výlučné právo, toto právo není individuální, jelikož každý producent z dotyčné zeměpisné oblasti je oprávněn užívat příslušný název pod jedinou podmínkou, a sice že dodrží odpovídající specifikaci produktu [28]. I zde má přednost veřejný zájem na tom, aby označení původu mohl volně používat každý producent, který splňuje požadované podmínky. Konečně účelem výlučného práva přiznaného zapsanými zeměpisnými názvy není odměnit inovaci, vynalézavost nebo jednoduše individuální podnikatelské schopnosti. Jeho cílem není ani odměnit producenty oprávněné používat tyto názvy za uskutečněné investice, na rozdíl od toho, co uvedl cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži) v rozsudku vydaném v původním řízení. Činnost těchto výrobců se totiž již pojmově omezuje na pokračování místní, někdy velmi staré výrobní tradice, která souvisí s přírodním a lidským prostředím regionu, ve kterém působí, a sice s faktory, které nezávisí na jejich iniciativě a na jejich podnikatelských rozhodnutích. Jak již bylo v tomto stanovisku vysvětleno, právní úprava v oblasti ochrany zapsaných zeměpisných názvů je vedena cíli zemědělské politiky, ochrany spotřebitelů, jakož i ochrany společného kulturního dědictví. Tato právní úprava tedy podporuje model pobídek přímo odpovídající uvedeným cílům, který se liší od modelu zaměřeného na konkurenční inovace.

30. Po tomto upřesnění budu nyní zkoumat první část předběžné otázky, kterou se předkládající soud táže Soudního dvora, zda čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 zakazuje pouze používání zapsaného názvu třetí osobou.

31. Jak uvedli všichni zúčastnění, kteří v tomto řízení předložili vyjádření, odpověď na tuto otázku je v judikatuře Soudního dvora již obsažena.

25 – Viz čl. 36 odst. 3 písm. a) nařízení č. 1151/2012.

26 – Pokud je ochranná známka mimo jiné též ukazatelem kvality, tato závisí výlučně na rozhodnutích majitele ochranné známky, který, přinejmenším teoreticky, není povinen udržovat stejnou úroveň kvality svých produktů nebo svých služeb.

27 – Zájem spotřebitelů nezaměňovat obchodní původ produktů nebo služeb, které si kupují, je taktéž implicitně obsažen v právu ochranných známek. To se nicméně soustředí na soukromé zájmy majitelů.

28 – Ochranná známka naproti tomu přiznává výlučné právo, nejčastěji individuální, které jeho majiteli umožňuje vyloučit používání stejného rozlišovacího nebo podobného znaku jakoukoli třetí osobou. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2436 ze dne 16. prosince 2015, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 2015, L 336, s. 1, zejména články 29 až 36) upravuje taktéž kolektivní ochranné známky, nicméně právní úprava, která se na ně vztahuje, je stejně jako právní úprava individuálních ochranných známek výsostně soukromoprávní a nevykazuje žádné veřejnoprávní znaky, jako je tomu u právní úpravy v oblasti chráněných zeměpisných názvů.

32. V rozsudku Scotch Whisky, který byl vydán až po vydání rozsudku cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži), napadeného kasačním opravným prostředkem u předkládajícího soudu, Soudní dvůr jasně odlišil situace přímého či nepřímého použití zapsaného zeměpisného označení uvedené v čl. 16 písm. a) nařízení č. 110/2008 [29] – jehož znění je v podstatě totožné se zněním čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 – od situací, na které se vztahuje zejména písm. b) tohoto článku 16. Zatímco cílem prvního ustanovení je podle Soudního dvora zakázat, „aby subjekty používaly k obchodním účelům zapsané zeměpisné označení pro výrobky, na které se nevztahuje zápis, zejména s cílem neoprávněně těžit z pověsti tohoto zeměpisného označení" [30], a vztahuje se na situace, kdy sporné označení užívá zapsané zeměpisné označení „totožným nebo alespoň velmi podobným způsobem z hlediska fonetického nebo vzhledového" [31], písm. b) uvedeného článku se vztahuje na „situace, kdy sporné označení *neuvádí zeměpisné označení jako takové*, ale vzbuzuje takový dojem, že spotřebitel je veden k tomu, aby si vytvořil dostatečně úzký vztah mezi tímto označením a zapsaným zeměpisným označením" [32].

33. V rozsudku Scotch Whisky Soudní dvůr dále upřesnil, že ani „částečné zahrnutí chráněného zeměpisného označení ve sporném označení", ani „zjištění fonetické a vzhledové podobnosti sporného názvu s chráněným zeměpisným označením" [33] nepředstavuje nezbytnou podmínku pro použití čl. 16 písm. b) nařízení č. 110/2008 a že pro prokázání existence „připomenutí" ve smyslu tohoto ustanovení „přísluší […] vnitrostátnímu soudu ověřit, zda se spotřebiteli při názvu dotčeného výrobku v mysli vybaví obraz výrobku, jehož zeměpisné označení je chráněno". S odkazem na bod 35 rozsudku ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, Soudní dvůr uvedl, že musí být případně zohledněna „pojmová blízkost" existující mezi příslušnými výrazy v různých jazycích, jelikož tato blízkost může být rovněž takové povahy, že může vyvolat v mysli spotřebitele obraz výrobku, jehož zeměpisné označení je chráněno, setká-li se se srovnatelným výrobkem nesoucím sporný název [34], a dospěl k závěru, že přísluší vnitrostátnímu soudu, aby posoudil existenci připomenutí „případně s ohledem na částečné zahrnutí chráněného zeměpisného označení do sporného názvu, fonetickou a vzhledovou podobnost tohoto názvu s tímto označením nebo na pojmovou blízkost mezi uvedeným názvem a uvedeným označením" [35]. Tyto zásady byly potvrzeny v rozsudky Queso Manchego, v němž Soudní dvůr upřesnil, že široká formulace čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 „může být chápána tak, že odkazuje nejen na výrazy, na základě nichž může být zapsaný název připomenut, ale rovněž *na jakékoli obrazové označení*, které může v mysli spotřebitele připomenout produkty s tímto názvem", a že použití výrazu „jakýkoli" odráží vůli unijního normotvůrce „chránit zapsané názvy, když naznačuje, že k připomenutí může docházet prostřednictvím slovního prvku nebo obrazového označení" [36]. Podle Soudního dvora totiž „nelze v zásadě vyloučit, že obrazová označení jsou způsobilá k tomu, aby si spotřebitel v mysli přímo vybavil obraz produktů, jejichž zapsaný název je chráněn, z důvodu jejich pojmové blízkosti s takovým názvem" [37].

34. Pokud jde o čl. 16 písm. c) nařízení č. 110/2008, Soudní dvůr upřesnil, že „rozšiřuje rozsah ochrany tím, že pod ní zahrnuje i ‚jakýkoli jiný údaj', tedy informace poskytované spotřebitelům, které jsou uvedeny v popisu, obchodní úpravě nebo označování dotčeného výrobku, a ač nepřipomínají chráněné zeměpisné označení, jsou kvalifikovány jako ‚lživé nebo klamavé' s ohledem na vztah výrobku k tomuto

29 – Článek 16 písm. a) až d) nařízení č. 110/2008 má prakticky totožný obsah jako čl. 13 písm. a) až d) nařízení č. 510/2006.

30 – Viz rozsudek Scotch Whisky, bod 38.

31 – Viz rozsudek Scotch Whisky, bod 31.

32 – Viz rozsudek Scotch Whisky, bod 33, kurzívou zvýraznil autor stanoviska.

33 – Viz rozsudek Scotch Whisky, body 46 a 49.

34 – Viz rozsudek Scotch Whisky, bod 50.

35 – Viz rozsudek Scotch Whisky, bod 51. Ve věci v původním řízení, ve kterém byl vydán tento rozsudek, bylo sporným názvem slovo „Glen". Soudní dvůr uvedl, že přísluší předkládajícímu soudu, aby ověřil, zda se průměrnému, běžně informovanému a přiměřeně pozornému a obezřetnému evropskému spotřebiteli přímo vybaví chráněné zeměpisné označení, a sice „Scotch Whisky", jestliže se setká se srovnatelným výrobkem nesoucím tento název, přičemž vzhledem k neexistenci fonetické nebo vzhledové podobnosti tohoto názvu s chráněným zeměpisným označením a k částečnému zahrnutí tohoto označení do uvedeného názvu musí zohlednit pojmovou blízkost mezi uvedeným označením a tímtéž názvem (rozsudek Scotch Whisky, bod 52).

36 – Viz rozsudek Queso Manchego, bod 18.

37 – Viz rozsudek Queso Manchego, bod 22.

označení“, a že výraz „jakýkoli jiný údaj“ použitý v tomto ustanovení „zahrnuje informace, které mohou být uvedeny v jakékoliv formě v popisu, obchodní úpravě nebo označení dotyčného výrobku, zejména ve formě textu, fotografie nebo obsahu, který může poskytnout informace o provenienci, původu, povaze nebo základních vlastnostech tohoto výrobku“ [38].

35. Obecně Soudní dvůr rozhodl, že čl. 16 písm. a) až d) nařízení č. 110/2008 [39],uvádí rozličné případy, kdy je prodej produktu doplněn o výslovný nebo implicitní odkaz na zeměpisné označení za podmínek, které mohou veřejnost buď uvést v omyl, nebo alespoň vytvořit v jejím povědomí myšlenkovou asociaci ohledně původu produktu, anebo hospodářskému subjektu umožnit neoprávněně těžit z pověsti daného zeměpisného označení.

36. Tyto zásady se použijí rovněž na čl. 13 odst. 1 písm. a) až d) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012. Tento článek tedy poskytuje širokospektrální ochranu, která se týká zaprvé použití, zneužití a připomenutí chráněného označení, a obecně jakékoliv praktiky spočívající v parazitování, jejímž cílem je těžit z dobré pověsti tohoto názvu pomocí myšlenkové asociace s tímto názvem, a zadruhé jakéhokoli jednání, které by mohlo vyvolat nebezpečí záměny mezi produkty s takovým názvem a konvenčními produkty [40]. Jeho cílem je zabránit zneužití chráněných zeměpisných označení, a to nejen v zájmu kupujících, ale rovněž v zájmu producentů, kteří vyvinuli úsilí k zajištění očekávaných vlastností produktů nesoucích legálně taková označení [41].

37. Na první část předběžné otázky je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 nezakazuje pouze, aby třetí osoba používala zapsaný název.

38. Druhou částí předběžné otázky se předkládající soud táže, zda čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 zakazuje rovněž napodobení tvaru nebo vzhledu produktu, na který se vztahuje zapsaný název. Jak jsem uvedl v bodě 18 tohoto stanoviska, budu se touto otázkou zabývat jak z hlediska písm. b) tohoto ustanovení, tak z hlediska písm. d), ačkoli se předběžná otázka týká pouze posledně uvedeného.

39. Stejně jako Komise jsem toho názoru, že čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 v zásadě neumožňuje výklad, podle kterého může dojít k „připomenutí“ zapsaného názvu ve smyslu tohoto ustanovení pouze na základě napodobení tvaru nebo vzhledu produktu, na který se takový název vztahuje.

40. Je pravda, že ve světle judikatury připomenuté v bodech 32 a 33 tohoto stanoviska, která připustila možnost čistě pojmového připomenutí zapsaných názvů, nelze vyloučit, že v určitých výjimečných případech může k takovému připomenutí dojít, pokud se spotřebitel setká s tvarem nebo vzhledem konvenčního produktu, který zcela nebo zčásti napodobuje tvar nebo vzhled srovnatelného produktu, na který se vztahuje chráněný název.

38 – Viz rozsudek Scotch Whisky, body 65 a 66.

39 – Viz rozsudek ze dne 14. července 2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 a C-27/10, EU:C:2011:484, bod 46).

40 – Tímto výrazem budu napříště označovat produkty, na které se nevztahuje označení původu nebo chráněné zeměpisné označení.

41 – Obdobně viz rozsudky ze dne 14. září 2017, EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto, (C-56/16 P, EU:C:2017:693, bod 82), a ze dne 20. prosince 2017, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, (C-393/16, EU:C:2017:991, bod 38).

41. Tak tomu může být například tehdy, když chráněný název obsahuje výslovný odkaz na typický tvar produktu, který označuje [42]. V takovém případě by totiž tvar nebo vzhled produktu mohl u veřejnosti vyvolat „přímou a jednoznačnou“ [43] asociaci s tímto názvem, přičemž podobně rozhodl Soudní dvůr v rozsudku Queso Manchego, pokud jde o obrazové prvky umístěné na etiketě konvenčního produktu a odkazující na zeměpisnou oblast, k níž se vztahuje CHOP, jehož základní složkou je odkaz na tuto zeměpisnou oblast [44].

42. K tomu, aby taková asociace mohla představovat „připomenutí“ ve smyslu čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, je podle mého názoru ještě třeba, aby byly splněny tři podmínky.

43. Zaprvé musí být napodobovaný prvek uveden ve specifikaci produktu se zapsaným názvem jako rozlišovací vlastnost produktu, na který se tento název vztahuje. Takový požadavek umožňuje zaprvé zajistit, aby byl uvedený prvek skutečně součástí místní výrobní tradice, na kterou se vztahuje zapsaný název, a zadruhé slouží k zajištění právní jistoty.

44. Zadruhé, jak podle mého názoru správně zdůraznila Komise, napodobovaný prvek nesmí být vnitřně spjat s výrobním procesem, který musí zůstat jako takový volně k dispozici všem výrobcům.

45. Konečně a v souladu s přístupem, který jsem navrhl v bodě 29 svého stanoviska ve věci, v níž byl vydán rozsudek Queso Manchego, (C-614/17, EU:C:2019:11), existence připomenutí musí vyplývat z posouzení prováděného případ od případu, které zohledňuje kromě sporného prvku – v projednávané věci prvku tvaru nebo vzhledu produktu, jehož chráněné označení je předmětem napodobení – i jakýkoli jiný prvek považovaný za relevantní, a to buď z důvodu jeho evokativního potenciálu, nebo naopak proto, že vede k vyloučení nebo omezení možnosti, že si spotřebitel přímo a jednoznačně spojí konvenční produkt s produktem, na který se vztahuje chráněné označení [45]. Podle mého názoru by musel být rovněž prokázán úmysl parazitovat [46].

46. V této fázi bych rád upřesnil, že výklad čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 navržený v předcházejících bodech z obecného hlediska neznamená, že tvar, vzhled nebo balení konvenčního produktu nemohou být vzaty v úvahu jako prvky kontextu pro účely celkového posouzení existence připomenutí ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, a zejména pro prokázání existence úmyslu parazitovat, jak ostatně Soudní dvůr připustil v rozsudcích ze dne 4. března 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola [47], a ze dne 26. února 2008, Komise v. Německo [48], a jak jsem uvedl v bodě 29 svého stanoviska ve věci Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11).

47. Ačkoli se čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 může pouze výjimečně vztahovat na taková jednání, jako je jednání dotčené v původním řízení, tato mohou naproti tomu případně spadat pod písm. d) tohoto článku.

42 – Komise odkázala například na CHOP „Queso tetilla“. V rozsudku ze dne 31. října 2013 (č. 419/13) cour d'appel de commerce d'Alicante (odvolací obchodní soud v Alicante, Španělsko) rozhodl, že toto CHOP chrání tradiční název, který spotřebitelé spojují s kónickým tvarem dotčeného produktu, a považoval neoprávněné uvádění sýrů stejného tvaru na trh za porušení čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1151/2012.

43 – Jak jsem uvedl ve svém stanovisku ve věci Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11), existenci takové asociace je třeba posoudit jak z hlediska bezprostřednosti (kognitivní asociační proces nesmí vyžadovat složité přepracování informací), tak intenzity (souvislost musí být dostatečně silná) reakce spotřebitele na tento podnět při setkání s konvenčním produktem.

44 – Viz rozsudek Queso Manchego, bod 40.

45 – V tomto smyslu viz taktéž rozsudek Queso Manchego, bod 42.

46 – Viz bod 29 mého stanoviska ve věci, v níž byl vydán rozsudek Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11). V tomto smyslu viz taktéž rozsudek ze dne 4. března 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, bod 28).

47 – C-87/97, EU:C:1999:115, bod 27.

48 – C-132/05, EU:C:2008:117, bod 48.

48. Ve shodě s tím, co uvedl Soudní dvůr ohledně článku 16 nařízení č. 110/2008[49], čl. 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a 1151/2012[50] obsahuje odstupňovaný výčet zakázaných jednání, podle kterého musí být každé písmeno tohoto ustanovení odlišeno od písmen, která mu předcházejí[51]. Jak jsem připomněl v bodech 32 až 34 tohoto stanoviska, Soudní dvůr již měl příležitost vyjádřit se ke vztahům mezi písm. a), b) a c) článku 16 nařízení č. 110/2008. Naproti tomu dosud nikdy nepodal výklad písm. d) tohoto článku, ani písm. d) článku 13 odst. 1 nařízení č. 510/2006 a č. 1151/2012 nebo srovnatelných ustanovení obsažených v nařízeních o režimech jakosti.

49. Jak uvedli všichni zúčastnění v tomto řízení, čl. 13 odst. 1 písm. d) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012[52] obsahuje „catch-all“ ustanovení, jehož cílem je dotvoření systému ochrany zapsaných názvů. Vyplývá to zejména z jeho znění, které odkazuje na „jakoukoliv jinou praktiku“, tedy na každé jednání, na které se dosud nevztahují ostatní ustanovení téhož článku.

50. Cíl sledovaný tímto ustanovením je jasně uveden v jeho znění: zabránit tomu, aby byl spotřebitel uveden v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu.

51. Na rozdíl od čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, který nebere v úvahu existenci nebezpečí záměny[53] a jeho cílem je zakázat zejména parazitující jednání[54], se tedy písm. d) tohoto článku vztahuje na praktiky, které mohou uvést spotřebitele v omyl, s cílem zabránit tomu, aby se spotřebitel mohl zmýlit při nákupu, a současně chránit zemědělce a producenty, kteří používají zapsaný název, před možným odlákáním zákazníků.

52. V tomto ohledu je třeba zdůraznit zaprvé, že z výrazu „praktika, která by mohla“ obsaženého ve znění čl. 13 odst. 1 písm. d) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012 vyplývá, že toto ustanovení vyžaduje pouze důkaz existence „rizika“, že spotřebitel bude v důsledku sporné praktiky uveden v omyl, a zadruhé, že omyl se musí týkat „původu“ produktu, což je výraz, který je třeba chápat jak ve smyslu „zeměpisného původu“, tak ve smyslu „původní produkce“, přičemž spotřebitel musí být uveden v omyl o tom, že produkt pochází z referenční zeměpisné oblasti zapsaného názvu nebo že pochází z produkce, na kterou se zapsaný název vztahuje.

53. Cíl zabránit tomu, aby byl spotřebitel uveden v omyl, pokud jde o skutečný původ produktu, představuje jedinou podmínku pro použití čl. 13 odst. 1 písm. d) nařízení č. 510/2006 a č. 1151/2012. Toto ustanovení tedy nedefinuje zakázaná jednání, ale omezuje se na jejich kvalifikaci podle výsledku.

54. Z toho vyplývá, že každá praktika může spadat pod zákaz, a to v zásadě včetně napodobení typického tvaru nebo vzhledu produktu, na který se vztahuje zapsaný název, nebo zvláštní a rozlišující vlastnosti tohoto produktu, za podmínky, že může uvést spotřebitele v omyl.

55. Posouzení existence rizika uvedení v omyl musí být rovněž prováděno případ od případu a ve světle všech relevantních skutečností. Pokud jde například o takovou praktiku, jako je praktika zpochybněná v rámci původního řízení, která spočívá v napodobení prvku vzhledu produktu, na který se vztahuje zapsaný název, je třeba zejména zohlednit význam, jaký spotřebitel přikládá dotčenému prvku při identifikaci uvedeného produktu. Posouzení nebezpečí záměny se totiž může lišit podle toho, zda je předmět napodobení výlučnou nebo zvláště rozlišující vlastností produktu se zapsaným názvem, nebo vlastností běžně používanou v dotčeném zemědělsko-potravinářském odvětví.

49 – Viz rozsudek Scotch Whisky, bod 65.

50 – Co se týče nařízení č. 510/2006, viz rozsudek Queso Manchego, bod 25.

51 – Je třeba poznamenat, že tento odstupňovaný výčet se týká povahy zakázaných jednání, a nikoli prvků, které mají být zohledňovány při určování existence takových jednání (v tomto smyslu viz rozsudek Queso Manchego, bod 27). Není tedy vyloučeno, že stejné prvky budou hrát roli jak při použití písmene b), tak písmene d) tohoto článku 13.

52 – Co se týče nařízení č. 510/2006, viz rozsudek Queso Manchego, bod 25.

53 – Viz rozsudek ze dne 4. března 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, bod 26).

54 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, bod 45).

56. V tomto kontextu je třeba rovněž posoudit vzhled produktu jako celek. Jak totiž bylo správně poznamenáno na jednání, ani napodobení typické a výlučné vlastnosti tvaru nebo vzhledu produktu, na který se vztahuje zapsaný název, nemůže spotřebitele uvést v omyl, pokud se vzhled konvenčního produktu celkově liší od vzhledu produktu označeného uvedeným názvem.

57. Stejně tak bude třeba zohlednit způsob, jakým je dotčený produkt prezentován veřejnosti, aby bylo možné posoudit zaprvé, zda se spotřebitel při rozhodování o koupi konkrétně setká se spornou vlastností [55], a zadruhé, zda jiné prvky spojené s tímto způsobem prezentace mohou zvýšit riziko omylu ze strany spotřebitele [56].

58. Obecně je třeba zdůraznit, že na rozdíl od čl. 13 odst. 1 písm. c) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, jehož použití nezohledňuje kontext, do něhož je „lživý nebo klamavý údaj“ zasazen [57], vyžaduje písm. d) tohoto článku posouzení tohoto kontextu, aby bylo konkrétně prokázáno, že existuje riziko uvedení spotřebitele v omyl.

59. Toto posouzení může provést pouze vnitrostátní soud s ohledem na vnímání běžně informovaného, přiměřeně pozorného a obezřetného evropského spotřebitele [58].

60. Na základě všech výše uvedených úvah je třeba na druhou část předběžné otázky odpovědět tak, že napodobení charakteristického tvaru nebo vzhledu produktu, na který se vztahuje zapsaný název, může představovat zakázanou praktiku ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. d) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, pokud může uvést spotřebitele v omyl o původu produktu.

IV. Závěry

61. S ohledem na výše uvedené navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžnou otázku Cour de cassation (Kasační soud, Francie) odpověděl následovně:

„Článek 13 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin musí být vykládán v tom smyslu, že nezakazuje pouze to, aby třetí osoba používala zapsaný název.

Napodobení charakteristického tvaru nebo vzhledu produktu, na který se vztahuje zapsaný název, může představovat zakázanou praktiku ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. d) nařízení č. 510/2006 a 1151/2012, pokud může uvést spotřebitele v omyl o skutečném původu produktu. Je na vnitrostátním soudu, aby v každém jednotlivém případě posoudil protiprávní povahu takové praktiky ve světle všech relevantních okolností a s ohledem na vnímání běžně informovaného, přiměřeně pozorného a obezřetného evropského spotřebitele.“

55 – V tomto ohledu svaz upřesnil, že sýr Morbier je prodáván maloobchodním způsobem ve formě plátků, a černý pruh, který je pro něj charakteristický, mohou tedy spotřebitelé dobře vidět.

56 – Zejména pokud jsou konvenční produkty umístěny v těsné blízkosti produktů, na něž se vztahuje chráněný název.

57 – Viz rozsudek Scotch Whisky, body 70 a 71.

58 – V tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, body 25 a 28) jakož i rozsudek Scotch Whisky, bod 47.